Tillväxt- och regionplanenämnden

YTTRANDE ENLIGT DELEGATION
2021-03-18

TRN 2021–0057

Regionledningskontoret

registrator.rlk@sll.se

Remiss - Slutbetänkandet Tillgängliga stränder - ett mer differentierat strandskydd (SOU 2020:78)

Tillväxt- och regionplanenämnden har fått Slutbetänkandet Tillgängliga stränder - ett mer differentierat strandskydd, (SOU 2020:78), på remiss. Yttrandet ska vara regionledningskontoret tillhanda senast 2021-03-19. Till följd av den korta svarstiden sker yttrandet via ordförandedelegation.

Tillväxt- och regionplanenämndens yttrande utgår från ett samlat regionalt utvecklingsperspektiv utifrån regionens roll som regionplaneorgan och regionalt utvecklingsansvarig.

Inledning

Nämndens yttrande tar sin utgångspunkt i Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUFS 2050, som är regionplan och regional utvecklingsstrategi för länet, samt i stockholmsregionens Landsbygds- och skärgårdsstrategi. Dessutom har överläggningar kring strandskyddsutredningen skett inom ramen för det regionala skärgårdsrådet.

I RUFS 2050 beräknas länets invånarantal öka från 2,3 miljoner till 3,4 miljoner invånare. Bostadsbeståndet behöver till följd av detta öka från dagens drygt 1 miljon bostäder till cirka 1,6 miljoner bostäder 2050. Närheten till vatten och stränder är en viktig attraktivitetsfaktor för Stockholmsregionen som helhet. Den regionala rumsliga strukturen i RUFS 2050 ska bidra till ökad regional tillgänglighet, minskad klimatpåverkan och lokal miljöpåverkan, samt minskad trängsel. Bebyggelseutvecklingen bör ske i kollektivtrafiknära lägen bland annat för att motverka spridd bebyggelse i regionen. Dessa lägen är generellt inte lokaliserade inom vad som idag är strandskyddade områden.

Tillväxt- och regionplaneförvaltningens egna strukturanalyser, som ligger till grund för RUFS 2050 med plankarta, visar att den strategiska bostadsutvecklingen fram till 2050 inte hindras av nuvarande strandskyddsbestämmelser. Tillkommande bostadsbebyggelse inom

Region Stockholm
Tillväxt- och regionplaneförvaltningen
Box 22550
104 22 Stockholm

Telefon: 08-123 130 00
E-post: registrator.trf@sll.se
www.sll.se

Säte: Stockholm
Org.nr: 232100-0016

strandskyddat område kan dock vara aktuellt för landsbygds- och skärgårdsutveckling eller vid komplettering av bebyggelse i tätort Det är dock viktigt att ekologiska värden inte äventyras och allmänhetens tillgänglighet till det strandnära läget inte försvåras.

Förutsättningarna och behovet av bebyggelseutveckling i strandnära läge skiljer sig åt i olika delar av regionen. De unika natur- och kulturmiljöerna i skärgården och på landsbygden är en mycket viktig attraktivitetsfaktor för regionen. För att både bevara de värden som gör skärgården och landsbygden unik och samtidigt möjliggöra utveckling, som kan samla service och funktioner och stärka lokalsamhällen, prioriteras samlad bebyggelse i strategiska lägen på kärnöar samt i landsbygdsnoder.

Synpunkter

Tillväxt- och regionplanenämnden ser positivt på att strandskyddslagens intentioner förtydligas och att regelverket ändras för ett mer anpassat, flexibelt och ändamålsenligt skydd som ökar möjligheten till utveckling. Nämnden konstaterar att miljö- och landsbygdspolitiken är viktiga utgångspunkter vid en förändring av strandskyddet i utredningen. Landsbygd och skärgård är en resurs för alla invånare i Stockholms län, för boende, besökare och turister. Stockholms län har drygt 160 000 invånare utanför tätorterna och utgör därmed landets tredje största landsbygdslän.

Ett stärkt strandskydd behövs enligt utredningen i områden där den allemansrättsliga tillgången till strandområden är eller börjar bli begränsad och utrymmet för djur och växter minskar. Detta är ett bra ingångsvärde, samtidigt som man behöver ta hänsyn till de olika behov som finns regionalt och lokalt Nämnden märker även att utredningens intention är att kommunernas inflytande ska öka. Förslaget att länsstyrelserna får i uppdrag att klarlägga och fastlägga var strandskyddet gäller och ska gälla i respektive län är rimligt, men nämnden vill anföra att de regionalt utvecklingsansvariga aktörerna behöver vara delaktiga i en sådan process. Nämnden hade även av utredningen önskat fler förslag för att hantera målkonflikter mellan angelägen markanvändning, påverkan på ekosystem och allmänhetens tillgänglighet till strandnära lägen.

Nämnden menar att förslaget till att ta bort det generella strandskyddet vid små sjöar mindre än 1 ha och vattendrag mindre än 2 meter medför flexibilitet. I de fall insjöar och vattendrag har särskilt viktiga ekologiska värden bör de kunna omhändertas av kommunerna eller Länsstyrelsen genom andra former av skydd.

Landsbygdsområden
Nämnden vill uppmärksamma att utredningens förslag till viss del kan riskera att motverka intentionerna i RUFS2050 genom att försvåra landsbygds- och skärgårdsutveckling i anslutning till befintlig bebyggelse. Nämnden ser att utredningens förslag kan komma att stimulera spridning av bebyggelsen, istället för att komplettera bebyggelse.

Nämnden välkomnar att utredningen ger möjlighet att kommuner antingen kan ansöka hos länsstyrelsen om att *strandskyddet upphävs* i *landsbygdsområden* eller *redovisa landsbygdsområden i översiktsplan där det ska vara enklare att få dispens* när kriterierna för landsbygdsområden är uppfyllda. Nämnden vill anföra att regionplanen bör beaktas såväl vid kommunernas som Länsstyrelsens bedömningar, exempelvis avseende bebyggelsestruktur och grönstruktur men också mål för den regionala utvecklingen i stort. Vid upphävande av strandskydd måste det enligt tillväxt- och regionplanenämnden säkerställas att allmänheten har tillgång till stränder genom promenadstråk samt att undvika spridd bebyggelse.

Idag är många stränder otillgängliga för allmänhet och friluftsliv, vilket i många fall är välkommet utifrån växt- och djurlivets behov av ostörda biotoper. Däremot anser nämnden att varsam exploatering av ekologiskt mindre betydelsefulla miljöer, om den genomförs på rätt sätt, kan öka allmänhetens och friluftslivets tillgänglighet.

Utveckling av kärnöar måste underlättas och få stöd i lagtext.
Kärnöarna i skärgården bedöms ha förutsättningar för ett utbud av samhällsservice och infrastruktur, vilket möjliggör en långsiktig och robust samhällsstruktur som säkrar grundläggande förutsättningar för fastboende och näringslivsutveckling. I RUFS 2050 står det att man ska lokalisera ny permanent bebyggelse på kärnöar till byar och samhällen med en samlad bebyggelse, vilket även får stöd i Region Stockholms specifika Landsbygd- och skärgårdsstrategi. Nämnden ser positivt på att utredningen nämner kärnöar, men uppfattar samtidigt att det är otydligt om dessa ingår bland de områden som får lättnader i strandskyddet. Nämnden ser försiktigt positivt på att utredningen anger att det finns skäl för att kust- och skärgårdsområden kan prövas utifrån kriterierna för landsbygdsområden men nämnden menar att förslaget behöver utvecklas så att det tydligt framgår att kärnöar uppfyller kriterierna. Nämnden anser att lagtexten måste utformas så att detta inte blir en fråga för tolkning.

Klimatanpassningsåtgärder
Nämnden ser positivt på att förslaget om en modernisering av strandskyddet genom anpassning till de nya förutsättningar som ett förändrat klimat innebär. Nämnden vill dock framhålla att klimatperspektivet bör genomsyra hela utredningens förslag och utgöra en grund för strandskyddsbestämmelserna som helhet. Det ska ej enbart begränsas till att vidtas för att skydda samhällsviktiga funktioner.

Gustav Hemming
Ordförande
Tillväxt- och regionplanenämnden